

Barão de Cocais vreest herhaling ramp Brumadinho

Opnieuw dorp bedreigd door damdoorbraak

door Sandra Korstjens

SÃO PAULO • Begin dit jaar veranderde de omgeving van het Braziliaanse dorpje Brumadinho in de hel op aarde. Een dam van het grote Braziliaanse mijnbouwbedrijf Vale brak door. In de modderstroom die daarop volgde, vonden 270 mensen de dood. Nu staat het stadje Barão de Cocais, in dezelfde regio, mogelijk hetzelfde de lot te wachten.

Majoor Pereira windt er geen doekjes om: „Het risiconiveau van de dam is op dit moment 3. Dat betekent dat hij elk moment kan doorbreken.” De majoor heeft een grote verantwoordelijkheid: het is zijn taak om het mijnstadje zo goed mogelijk voor te bereiden op zo’n doorbraak.

In februari, vlak na de ramp in Brumadinho, werd al duidelijk dat de dam bij Barão de Cocais ook niet veilig is. Het is een dam die volledig uit aarde bestaat, het goedkoopste maar ook het gevaarlijkste type dam dat in de mijnbouw wordt gebruikt. Als het water in de constructie niet goed wordt afgevoerd, dan stort hij in. Daarbij komt dan alle modder met het giftige afvalwater uit de open mijn vrij.

Dat gebeurde in 2015 ook al met een andere dam van Vale, bij het stadje Mariana. Negentien mensen kwamen toen om het leven. De schade aan het milieu was

Een luchtfoto van de dam bij Barão de Cocais.

meente alles goed geregeld heeft”, zegt Catharina, die in een kledingzaak in het centrum werkt.

Hotelmedewerker Luigi vertelt dat er twee grote evacuatieoefeningen zijn gehouden. „Als de dam doorbreekt, dan gaat er een sirene af en moeten we naar hoger gelegen gebied lopen. We mogen niet met de auto omdat het risico op verkeersongelukken te groot is.” Luigi probeert zich niet al teveel zorgen te maken. Vorige week was het wel spannend, vertelt hij. „Maar ze zeggen dat de situatie nu weer iets stabiel is. Ik vind het eerlijk gezegd moeilijk voor te stellen dat de dam echt doorbreekt.”

Majoor Pereira denkt dat veel inwoners het gevaar onderschatten. „Dat komt doordat de dam er al jaren ligt. Maar het is echt een reëel gevaar. Het risico zal pas weg zijn als al het giftige afvalwater uit de mijn is afgevoerd. Maar dat kan nog wel drie jaar duren.”

enorm. Maar tot grote frustratie van veel Brazilianen werd niemand veroordeeld. De kritiek op Vale is dan ook

‘Dam kan elk moment bezwijken’

enorm.

„Het spijt ons zeer dat we zo’n impact veroorzaken voor de bevolking en ook voor de stad Barão de Co-

cais”, zei Marcelo Barros, de directeur van het mijnbouwbedrijf, deze week in een verklaring op hun website. „Maar Vale doet er alles aan om de veiligheid van de gemeenschap te garanderen.”

Met onder meer camera’s wordt de mijn nu 24 uur per dag in de gaten gehouden. Ruim vierhonderd mensen uit de directe omgeving zijn

al geëvacueerd en ondergebracht in hotels en huurhuizen in Barão de Cocais. Bij een doorbraak zou het een uur en twaalf minuten duren voordat de modderstroom het stadje zou bereiken. Maar vooral ’s nachts is dat weinig tijd.

Vorige week nam de spanning toe. Het leek erop dat één van de wanden van de open mijn naar beneden zou komen. „De wand bewoog wel 25 centimeter per dag”, legt majoor Pereira uit.

Reddingswerkers in actie na de damdoorbraak in Brumadinho.
FOTO’S REUTERS

„Terwijl er normaal gesproken natuurlijk geen beweging in hoort te zitten.”

Maar voorlopig houdt de constructie nog steeds stand. De meeste inwoners van Barão de Cocais proberen dan ook zo goed en zo kwaad als het gaat door te gaan met hun leven. Ze lijken er gelaten onder. „Ik vertrouw erop dat de ge-

Medicijnsmokkelaars tegen wil en dank

door Jan Postma

WASHINGTON • „Ik zei letterlijk: Als ze me willen arresteren, dan doen ze dat maar.” Het moment dat ze de grens overgingen met hun buit, was vreselijk spannend. Quinn Nystrom is nog verontwaardigd over de capriolen die ze moest uithalen voor de medicijnen waar ze niet zonder kan.

Terwijl president Trump waarschuwt voor karavanen aan vluchtelingen die via de zuidelijke grens de VS binnenkomen, gaan Amerikanen in karavanen de noordelijke grens over, om daar hun medicijnen te hamsteren. Nystrom en haar ‘karaavaan’ reisden duizend kilometer vanuit Minnesota om in Canada insuline te kunnen kopen voor een tiende

van de Amerikaanse prijs.

Voor Nystrom is insuline van levensbelang. Ze is, net als zo’n 1,2 miljoen andere Amerikanen, Type 1-diabeet, wat inhoudt dat haar lichaam de stof zelf niet aanmaakt. Maar het krijgen van die insuline wordt steeds moeilijker. In de VS stegen de prijzen de afgelopen ja-

Hamsteren in Canada

ren tot astronomische hoogten. Voor gewone Amerikanen is het niet meer te betalen.

Ze rekent voor: „Ik ben 33, freelance auteur en spreker, en heb een prima inkomen. Maar mijn zorgverzekering alleen al kost me 380 dollar

Quinn Nystrom showt haar gesmokkelde insuline.
FOTO TELEGRAAF

per maand aan premie.” En ondanks die dure verzekering moet ze dan nog steeds de meeste kosten uit eigen zak betalen. „In totaal kost het me ongeveer vijftienduizend dollar per jaar. Ik leen geld via mijn credit card om tekorten te overbruggen en

mijn ouders springen bij.”

Maar met het langzaam afbreken van Obamacare hebben steeds minder mensen een zorgverzekering, en niet iedereen heeft familieleden die bijspringen. Daarom nemen sommige diabetespatiënten drastische

maatregelen, met alle gevolgen van dien.

Zo wordt er levendig gehandeld in verouderde insuline. Ook zetten patiënten zichzelf op insuline-rantsoen omdat ze nog geen geld hebben voor nieuwe. „Ik heb al een doosje aan een kennis gegeven. Ze is al zeven keer in het ziekenhuis beland omdat ze te weinig insuline spuit.”

Precies dezelfde insuline is in de VS tien keer duurder dan in Canada. „Hier kost het 300 dollar, in Canada maar 30. Ze melken ons uit. Drie fabrikanten hebben 95 procent van de markt in handen. Als diabeet sta je machteloos.” Toch geeft Nystrom niet de fabrikanten de schuld. „De overheid moet zorgen voor duidelijke regels.”

Plannen om medicijnen-

prijzen aan banden te leggen, sneuvelden in Washington door grote druk van de invloedrijke medicijnenlobby. Wel is kortgeleden besloten dat medicijnfabrikanten prijzen moeten noemen in hun reclames om ze zo te namen en shamen. Een echte oplossing lijkt nog ver weg.

Nog steeds weet Nystrom niet zeker of de insuline-expeditie naar Canada nu helemaal legaal was of niet. De Amerikaanse Voedsel- en Warenautoriteit lijkt het smokkelen te gedogen. „Ik was zo opgelucht toen we de grens over waren. Ik was echt bereid om er de cel voor in te gaan.”

De volgende reis staat al in de planning. „Volgende maand gaan we met een nog grotere karavaan, samen met diabeten uit Michigan.”